

Sverige från ett fågelperspektiv

Invecklat. Pereric hyr in helikopter och pilot vid sina fotouppdrag. Svårast i hela arbetet är inte fotograferingen ur omöjliga vinklar utan att få med sig alla kroppsdelar i den minimala sittbrunnen. Särskilt när man som Pereric är närmare två meter lång.

Flertalet av landets kulturskatter har hittats på några meters djup nedgrävda i myllan. Har dessa mynt, smycken och vapen inte hittats med metalldetektorer så har de harvats fram ute på åkrarna. I Enköping däremot finns en jättelik kulturskatt som märkligt nog fångats från luften och som nu bara växer i omfång: Färgbilder av landets alla gårdar från mitten av 1950-talet och framåt, där den dominerande färgen är Falu rödfärg.

Dessa flygbilder blev en naturlig fortsättning på gångna tiders så populära "gåramålningar": Gårdsmålningar. För är det något vi håller kärt så är det våra släktgårdar, hur gästna och dragiga kåkarna än är. Marken där vi har våra rötter betraktar vi nästan som en helig plats. Och en sådan vill man ju gärna ha inramad hemma på väggen.

Men även om gården är nyinköpt är nyfikenheten stor hur den kunde tänkas ha sett ut för 50 år sedan. För så fungerar förälskelse vare sig det handlar om hus eller kärestan: Man vill veta mer.

En flygbild av gården är den mest vanliga tavla, vid sidan av "Grindslanten", man kan se när man är ute och knackar dörr i samband med by-reportage. Då har den kanske hängt på sin plats sedan 1950-talet och blivit allt blekare med åren.

Vad många kanske inte tänker på är att negativet till de här bilderna fortfarande finns kvar. Att man kan beställa en ny kopia imorgon dag om man så vill, i nya fräscha färger. Även om det lär svida lite i plånboken.

Faktum är att landets alla gårdar finns på bild. Eller åtminstone 99 procent. Att det inte är hundra beror på de skyddsområden där det är förbjudet att plåta. Och att vissa gårdar är så inbäddade i grönska att de inte går att upptäcka från luften ens med röntgenkamera.

Flyger från Grillby

Inför varje större uppdrag hos Svenska Aero-Bilder AB i Enköping hyr chefen Pereric Öberg in en helikopter med pilot. Bland annat från Jämtlandsflyg som den beryktade "Spökis" en

Sverige från ovan. Ett av fem miljoner fotografier – Eriksgården en kilometer väster om Undersåker i Jämtland.

gång drev. Men dessvärre flög både han och sonen ihjäl sig. I dag är det ett barnbarn till "Spökis", Sara Grinde, som har hand om verksamheten.

Annars brukar man anlita mer närliggande Flygtjänst och Helikoptertransport i Grillby. Cirka 6 000 kronor i timmen kostar kalaset, så det gäller att det är bra fotoväder när man är uppe och att man utnyttjar tiden till fullo.

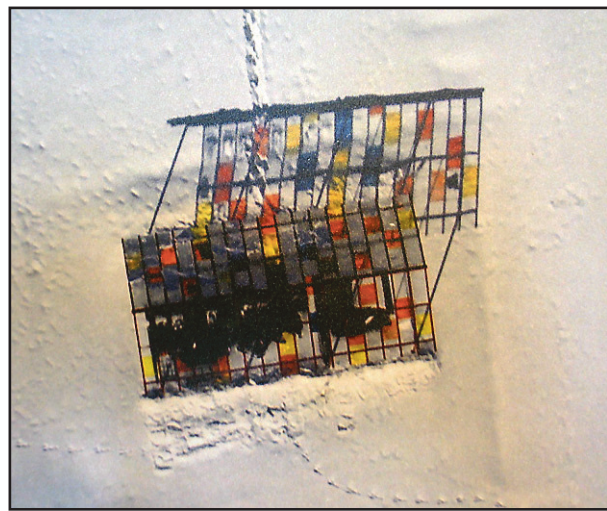
Det var det inte den där gången i Eksjö 2005 när Pereric fick vänta hela fem veckor på vackert väder, innan man äntligen kunde gå upp. Dessbättre är det bara tiden i luften som debiteras.

Så man förstår att SMHI:s hemsida är den mest välbesökta för Svenska Aero-Bilders del. Det är samma typ av oro som bönder känt i alla tider. Vid sol är det fullt pådrag i åtta timmar, där ett på kartan inritat område på några kilometer innebär 48 tagningar till presumtiva kunder.

– Det här är lite av Vilda Västern, säger Pereric. Skjuta först och fråga sen.

Cirka tjugo procent av alla tillfrågade beställer en tavla i första vändan. På de fem miljoner bilder man förfogar över innebär det lite förenklat en miljon sålda tavlor. Ni får räkna efter själva vad det kan tänkas handla om i siffror. En summa som kan spränga vilken miniräknare som helst.

Flera av bilderna kommer då från uppköpta företag som Stockholms Aero, Aircolor, Skandi-

I vintervila. Så här vackert kan ett växthus inklusive skuggbild med färgade glas ta sig ut från ovan.

Foto: Pereric Öberg.

navisk Aerotjänst och Aerobilder i Vetlanda.

– Ibland kan jag lite stolt tänka att jag är chef för en miljardindustri, skrattar Pereric och höjer armarna i luften.

Första flygbilderna här i landet togs för över hundra år sedan. Redan på 1890-talet var den svävande fotografen Oscar Hallin uppe i sin luftballong och dokumenterade Stockholm. De äldsta bilder man har i sitt arkiv här i Enköping är från 1936.